

DE ONDERGANG TE

Door Jos Kessels

Normaal zou Benjamin Guggenheim al afscheid genomen hebben van zijn maitresse Leontine en zijn eigen slaapvertrek opgezocht hebben, maar deze nacht was niets normaal op de Titanic. Het was ruim half twee in de nacht van 15 april 1912, maar Guggenheim had het besef van tijd verloren.

De kopermagnaat zat in een schommelende fauteuil in de bijna lege balzaal, terwijl zijn trouwe bediende naast hem met een strak gezicht probeerde het evenwicht te bewaren. Guggenheim begon zich steeds meer te ergeren aan het toenemende geschreeuw, dat eerst alleen overtroffen werd door een scheurend geluid van het schip, maar zich nu ook vermengde met de geluiden van klotsend water.

Leontine moest zich ergens temidden van dat gekrijs bevinden, of misschien was ze al van het schip af en dobberde ze ergens rond, in een van die schamele reddingsbootjes. Vrouwen en kinderen eerst, had zijn bediende hem verteld. Dachten ze nu werkelijk dat hij het schip in zo'n bootje zou verlaten? Guggenheim was met de rug naar de hoofdingang van de balzaal gaan zitten. Hij wilde het allemaal niet weten en horen. Af en toe hoorde hij mensen achter zich rennen. Eerst nog gedempte stappen op het tapijt, maar nu hoorde hij het opspatten van water. Hij weigerde naar zijn schoenen te kijken, waar het vocht in sloop, maar de rammelende kroonluchters aan het plafond herinnerden hem ook weer teveel aan de toekomst, waarin aristocraten als hij geen plek meer hadden om rustig te zitten. „Breng me nog een brandy en maak mijn kamer in orde”, zei hij tegen zijn bediende. Benjamin Guggenheim wilde het warm hebben als hij definitief *from sea to shining sea* ging. Dit beeld van een ogenschijnlijk versteende Guggenheim zit in de film *Titanic* van James Cameron. Het is slechts een detail – een scene van luttele seconden – maar het is illustratief voor de ondergang van het schip en het einde van een tijdperk.

Toen de Titanic enkele dagen daarvoor vanuit Southampton de eerste oversteek waagde naar New York, werd in de Britse havenplaats geroepen dat zelfs God het schip niet tot zinken zou kunnen brengen. Dit grootste schip ter wereld leek inderdaad gebouwd voor de eeuwigheid, maar de echo van deze grootspraak was nog niet verstomd of de Titanic zonk, na een aanvaring met een ijsberg in de buurt van Newfoundland. In 1985 werd het wrak teruggevonden, op 3800 meter diepte in de oceaan, een domein van stilte en duisternis. Sinds deze dramatische schipbreuk is de Titanic het synoniem geworden voor ondergang en net als de Toren

Het zinkende schip in 'Titanic' van James Cameron. foto's VNU

de hand het water opwachtte dat hem naar de stroom des doods zou loodsen, worden wij thuis en op straat bezocht door apocalyptische visioenen.

Sinds God de Egyptenaren strafte met de zeven plagen, leven wij in de angst dat we individueel en massaal gestraft zullen worden voor onze zonden en goddeloosheid. Telkens als zich een ramp voordoet, of het nu om een overstroming of aids gaat, worden de hogere machten erbij gehaald, die ons de rekening presenteren. Tegelijk zijn we gefascineerd door rampen, omdat ze meestal elders plaatsvinden. We kunnen er zelfs enig leedvermaak uit putten. Wie net een veel te duur huis heeft gekocht, zal met instemming kennis nemen van een aardbeving of brand in Los Angeles, waar hele villa's weggevaagd worden, inclusief de gebouwen van de verzekeringsmaatschappijen.

zijn we gefascineerd door onze eigen angsten en hebben de behoefte die te voeden en te bedwingen. Vanuit onze behouden huisjes zoeken we tegenwoordig weer allemaal het avontuur. De grenzen verleggen, hoor je steeds. Mensen gaan op survival-tocht, parachute-springen en bungee-jumpen. De springer heeft behoefte zijn moed aan zichzelf te tonen, de belangstellende kijker hoopt dat het lijntje breekt, om zo zijn angsten bevredigd te zien, in de wetenschap dat het weer een ander overkomen is.

Hetzelfde genoeg wordt geput uit rampenfilms, die de laatste tijd weer bijzonder in trek zijn. Veilig in de bioscoop zien we de lava een vernietigend spoor trekken door de straten van Los Angeles, zien we tornado's het

ke fouten, als vliegtuig dit soort ra... dit soort ra... dit soort ra... In *Titanic* s... met veel al... de bioscoop... anderhalf... door zich t... liefdeskop... vôle spruit... adell, staat... met de rijk... van hem e... punt staat... een beetje... tanic, word... avonturier... lief op Da... ley. Eigenli... risch voor... tocratie ge... over te ge...

